

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finarbitr.cz

Evidenční číslo:

FA/6140/2014

Registrační číslo (uvádějte vždy
v korespondenci):

68/SU/2013

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl podle ustanovení § 16 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 24 zákona o finančním arbitrovi a přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), v řízení zahájeném dne 30. 1. 2013 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi ve věci ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., IČO 28574010, se sídlem Hybešova 200/6, 779 00 Olomouc - Hodolany, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 10091 (dále jen „Instituce“), o námitkách Instituce ze dne 30. 12. 2013, evid. č. FA/143/2014, proti nález finančního arbitra ze dne 16. 12. 2013, evid. č. 10428/2013, takto:

Námitky Instituce, společnosti MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., IČO 28574010, se sídlem Hybešova 200/6, 779 00 Olomouc - Hodolany, ze dne 30. 12. 2013, evid. č. FA/143/2014, proti nález finančního arbitra ze dne 16. 12. 2013, evid. č. 10428/2013, se podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi zamítají a nález finančního arbitra se potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í :

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se svým návrhem na zahájení řízení proti Instituci domáhal vrácení peněžní částky ve výši 6.500,- Kč, kterou uhradil Instituci jako zálohu za uzavření smlouvy o úvěru.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí, za kterou jednal finanční konzultant Veronika Bulvová, IČO 76345475, místem podnikání Slunečná 547/3, 779 00 Olomouc (dále jen „Finanční konzultant“), dne 26. 11. 2012 smlouvu o konzultaci, jejímž předmětem byl podle bodu b. Povinných informací smlouvy závazek Instituce spočívající v „*podání informací o správném úvěrování, vysvětlení podstaty zákona o spotřebitelském úvěru a informací o ochraně spotřebitele, zhodnocení finanční situace klienta finančním konzultantem.*“ V bodě c. Povinných informací smlouvy o konzultaci si smluvní strany sjednaly, že „*[c]eny za poskytnutí služeb podle Smlouvy jsou celkem 6.500,- Kč s DPH bez dalších poplatků, daní nebo jiných plateb*“, kdy tyto ceny jsou podle bodu d. „*splatné v hotovosti při plnění podmínek Smlouvy ...*“ (dále jen „Smlouva o konzultaci“).

Finanční arbitr dále zjistil, že téhož dne, tedy 26. 11. 2012, Navrhovatel označený jako zájemce s Institucí označenou jako poskytovatel, zastoupenou Finančním konzultantem, uzavřel Klientskou smlouvu č. G 000856, v níž mimo jiné vyjádřil svůj zájem o získání půjčky ve výši 80.000,- Kč (dále jen „Klientská smlouva“). Předmětem Klientské smlouvy byl závazek Instituce, že bezplatně posoudí podle vlastních pravidel a postupů s ohledem na údaje, které zájemce v této smlouvě a v dalších dokumentech uvedl, a sama se rozhodne, zejména s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru, zda zájemci úvěr poskytne, či nikoliv.

V řízení o návrhu finanční arbitr dospěl k závěru, že mezi Smlouvou o konzultaci a Klientskou smlouvou je vzájemná souvislost, a to nejenom časová a místní, když oba smluvní vztahy jsou spojeny zejména co do jejich předmětu. Podle názoru finančního arbitra pro Navrhovatele tvořila veškerá smluvní ujednání jeden celek, jehož cílem bylo získání finančních prostředků od Instituce.

Finanční arbitr ze všech provedených důkazních prostředků shledal, že Smlouva o konzultaci je ve smyslu § 49a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), absolutně neplatná, neboť Navrhovatel uzavřel Smlouvu o konzultaci v omylu, vyvolaném postupem Instituce při uzavírání Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy. Plnění ve výši 6.500,- Kč, které Navrhovatel na základě Smlouvy o konzultaci poskytl Instituci, bylo tedy plněním z neplatného právního úkonu ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku. Finanční arbitr proto uložil Instituci toto plnění Navrhovateli vydat a současně uložil Instituci povinnost podle § 17a téhož zákona zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč, která je příjmem státního rozpočtu.

4. Námítky Instituce proti nálezu

Instituce v námitkách proti nálezu tvrdí, že finanční arbitr ve svém nálezu nezohlednil námitku Instituce, že finanční arbitr není příslušný zabývat se sporem ze Smlouvy o konzultaci, neboť se nejedná o spor vzniklý při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru.

Instituce tvrdí, že předmětem podnikání Instituce je především poskytování lektorských, vzdělávacích služeb klientům. Pokud v průběhu konzultace klient požádá o půjčku, Instituce mu nabídne službu v podobě Klientské smlouvy. Instituce má i klienty, kteří u ní pouze požádali o půjčku a smlouvu o konzultaci z různých důvodů neuzavřeli.

Instituce konstatuje, že plnění ze Smlouvy o konzultaci není hodnocením bonity klienta ve smyslu § 9 zákona o spotřebitelském úvěru, a proto na tuto smlouvu nelze aplikovat zákon o spotřebitelském úvěru. Jedná se o shromažďování informací o aktuální osobní a existenční situaci Navrhovatele, kde by mohl zefektivnit své náklady. Ke správnému postupu finančním konzultantům slouží jednak pravidelná proškolení přímo Institucí, Brožura zásad úvěrování a dále podnikatelské znalosti, schopnosti a praktiky finančních konzultantů.

Instituce dále namítá, že se finanční arbitr nijak podrobně nezabýval vyjádřením Finančního konzultanta, když pouze konstatoval, že jej podrobil zkoumání a porovnal je s vyjádřením ostatních finančních konzultantů, a že je totožné. Instituce má za to, že finanční arbitr pochybil v důkazním řízení, neboť vyjádření Finančního konzultanta zobecnil a odvolává se na vyjádření jiných finančních konzultantů, která mohou být pro rozhodnutí v této věci zavádějící a zmatečná.

Podle tvrzení Instituce je zcela průkazné, že Smlouva o konzultaci byla uzavřena po telefonu, neboť sám Navrhovatel uvedl, že s Finančním konzultantem telefonoval a na schůzku, kterou si dohodli, přinesl částku, jako úhradu ceny za konzultaci, což má být patrné z dokladu o zaplacení smlouvy o konzultaci.

Přestože je mezi Smlouvou o konzultaci a Klientskou smlouvou souvislost časová a místní, Instituce nesouhlasí s názorem finančního arbitra, že jsou tyto smlouvy propojeny co do předmětu. Instituce se neztotožňuje se závěrem finančního arbitra, že obě uvedené smlouvy smluvní strany uzavřely za účelem získání spotřebitelského úvěru. Klient může uzavřít pouze klientskou smlouvu, bez smlouvy o konzultaci. Podpůrným argumentem je podle Instituce i plátcovství daně z přidané hodnoty z části ceny ze smlouvy o konzultaci. Pokud by šlo o službu spojenou s nabízením nebo zprostředkováním spotřebitelského úvěru, bylo by plnění podle § 54 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, od daně osvobozeno.

Instituce dále doplňuje, že při posuzování bonity klienta podle zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), nevychází z informací uvedených v Osobním dotazníku, ale požaduje od klienta předložení jiných dokumentů. Po registraci klientské smlouvy do systému Instituce finančním konzultantem Instituce odešle klientovi dopis s informacemi, které všechny dokumenty a formuláře musí předložit pro posouzení jeho bonity. Tento dopis s přílohami Instituce zaslala Navrhovateli obyčejnou poštou dne 12. 11. 2012, tj. následující pracovní den po uzavření Klientské smlouvy (pozn. finančního arbitra – správně je datum 27. 11. 2012; Instituce pravděpodobně omylem uvedla datum předcházející uzavření Klientské smlouvy). Přílohu tvořil dotazník, úplné výpisy z běžného účtu za poslední dva měsíce a doklad o bydlišti. Dalšími doklady, které musel Navrhovatel doložit, byla kopie dvou dokladů totožnosti, v současné době je již Instituce nepožaduje. Instituce z těchto dokumentů a veřejně přístupných informací hodnotí zejména pravdivost spotřebitelem uvedených údajů a platební morálku. Instituce současně doplňuje, že Navrhovatel tyto dokumenty doložil, ovšem Instituce se rozhodla, že Navrhovateli půjčku neposkytne, neboť zamlčel výši svých současných závazků. Zamítnutí žádosti o poskytnutí půjčky měla Instituce podle svého tvrzení sdělit Navrhovateli dopisem ze dne 6. 12. 2012.

Instituce namítá, že nesrozumitelnost Smlouvy o konzultaci není vinou Instituce, ale zákonodárce, který při snaze chránit co nejvíce práva spotřebitelů, zahrnuje spotřebitele množstvím zavádějících pojmů a Instituce tak nemůže být sankcionována za to, že jedná v souladu s právním řádem České republiky. Absence vyčerpávajícího jazykového vyjádření neznámá a priori jeho nesrozumitelnost nebo neurčitost, pokud lze jeho skutečný význam a obsah dovodit výkladem.

Spotřebitel má podle zákona možnost seznámit se s detailními podmínkami smlouvy o konzultaci, a to od doby, kdy mu Instituce předá povinné informace a stále má možnost smlouvu nenaplnit tím, že neuhradí cenu za konzultaci. Na podporu tohoto tvrzení existuje prohlášení, ve kterém je uvedeno, že cena za konzultaci je nevratná.

Instituce současně podotýká, že všechny kolonky jsou v Osobním dotazníku dobrovolné. Pokud v průběhu zjišťování finanční situace klienta vyplyne požadavek klienta také na poskytnutí spotřebitelského úvěru, je možné tyto kolonky vyplnit.

K výzvě finančního arbitra, aby Instituce vysvětlila konkrétně, jakým způsobem se odlišuje zhodnocení finanční situace klienta v rámci předmětu plnění u různě zpoplatněných smluv o konzultaci, Instituce uvedla, že se odlišuje množstvím informací, které se zjišťují u jednotlivých konzultací. Finanční konzultant sám na základě telefonického rozhovoru s klientem vyhodnotí, jakou konzultaci klientovi nabídne. Je na vůli klienta, zda tuto nabídku přijme.

5. Vyjádření Navrhovatele k námitkám

K postupu při žádosti o úvěr Navrhovatel uvedl, že společně s manželkou žádali o úvěr na základě inzerátu, který našli v inzerci denního tisku Blesk. Za přítomnosti manželky zavolal na telefonní

číslu uvedené v inzerátu a zažádal o poskytnutí úvěru. Pracovnice v telefonním hovoru požádala o Navrhovatelovo celé jméno, rodné číslo, výši příjmů a výdajů. Dále Navrhovateli oznámila, že tyto údaje odesílá ke schválení a do 24 hodin bude Navrhovateli formou SMS sděleno, zda byl úvěr schválen. Zhruba po 15 hodinách přišla Navrhovateli SMS zpráva, ve které byl telefonní kontakt na Finančního konzultanta za účelem podepsání smlouvy. V telefonátu Finanční konzultant sdělil Navrhovateli, že smlouva o půjčce byla schválena a dále, že je nutné se sejít za účelem podpisu smlouvy.

Na schůzku s Finančním konzultantem v restauraci v Brně se Navrhovatel dostavil se svojí manželkou. Na vyžádání předložili Finančnímu konzultantovi doklady totožnosti, přičemž zjištěné údaje zapsal do tiskopisu Genius G 000856. Finanční konzultant dále Navrhovatele informoval, že finanční záloha ve výši 6.500,- Kč se odečte od posledních splátek úvěru. Navrhovatel sdělil Finančnímu konzultantovi, že může na schůzce zaplatit částku 3.500,- Kč, s čímž Finanční konzultant souhlasil a Navrhovatele informoval, že zbytek může doplatit po obdržení půjčky, což mělo být do 24 hodin od podepsání smlouvy. Finanční konzultant kromě dokladů totožnosti nic po Navrhovateli nepožadoval a současně měl Navrhovateli tvrdit, že úvěr je již schválen. Celá schůzka neměla podle tvrzení Navrhovatele trvat déle než 15 minut.

Navrhovatel dále konstatuje, že po dvou dnech volal Instituci s dotazem na stav vyřízení jeho úvěru. Instituce měla Navrhovateli po telefonu sdělit, že bez uhrazení zbývajících částky, tj. 3.000,- Kč, mu Instituce půjčku neposkytne. Po dvou dnech od zaslání zbývajících částky, Navrhovatel obdržel dotazník, na základě kterého Instituce požadovala po Navrhovateli opětovné vyplnění údajů a zaslání kopií dokladů. Navrhovatel na základě této žádosti dotazník vyplnil a spolu s kopiemi dokladů vše zaslal Instituci. Po opakovaném doručení dotazníku na manželku Navrhovatele, zaslal Navrhovatel odstoupení od smlouvy ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy a současně vyzval Instituci k vrácení finančních prostředků.

Na podporu svých tvrzení Navrhovatel finančnímu arbitrovi v průběhu řízení o námitkách nepředložil ani neoznačil žádné důkazy.

7. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně a spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.

Finanční arbitr konstatuje, že Instituce podala námitky proti nálezu v zákonem stanovené lhůtě, které finanční arbitr posoudil jako přípustné podle ustanovení § 81 a § 82 správního řádu.

Předmětem zkoumání finančního arbitra ve sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je mimo jiné otázka, zda Smlouvu o konzultaci lze považovat za smluvní ujednání, které je uzavíráno společně s Klientskou smlouvou za účelem poskytnutí spotřebitelského úvěru, resp. zda Instituce způsobem, kterým uzavírala obě smlouvy, uvedla Navrhovatele v omyl, že uzavření obou smluv a uhrazení poplatku ve výši 6.500,- Kč je předpokladem pro poskytnutí úvěru.

Podle § 51 odst. 1 správního řádu, který se podle § 24 správního řádu použije přiměřeně na řízení před finančním arbitrem, může finanční arbitr „užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy, Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek“.

Finanční arbitr proto za účelem zjištění postupu Instituce, resp. Finančního konzultanta při uzavírání Smlouvy o úvěru a Klientské smlouvy aktivně opatřil důkazy, které mu jsou známy z jeho úřední činnosti, konkrétně z dalších řízení vedených před finančním arbitrem proti Instituci s obdobným předmětem sporu (tj. vrácení poplatku, který navrhovatel uhradil v souvislosti s uzavřením smlouvy o konzultaci a klientské smlouvy).

Finančním arbitrem v řízeních reg. č. 137/SU/2012, 166/SU/2012, 450/SU/2013, 504/SU/2013 a 541/SU/2013 zjistil, že navrhovatelé uzavřeli prostřednictvím finančního konzultanta s Institucí oba smluvní vztahy (smlouvu o konzultaci a klientskou smlouvu). Obsah závazkových vztahů, resp. práv a povinností ze smluv vyplývajících je identický.

Z porovnávaných případů finanční arbitr zjistil, že v tomto i v jiných případech navrhovatelé kontaktovali finančního konzultanta na základě inzerátu, který vždy nabízel poskytnutí půjčky, nikoliv finančně-právní konzultace v podobě smlouvy o konzultaci. Z porovnávaných vyjádření navrhovatelů, stejně jako z vyjádření Navrhovatele, shodně vyplývají další skutečnosti týkající se obsahu a průběhu schůzky, na které byly smlouva o konzultaci a klientská smlouva uzavřeny. Podle svých tvrzení všichni navrhovatelé uhradili Instituci úplatu za účelem získání spotřebitelského úvěru a nikoliv za účelem finančně-právní konzultace; schůzka s finančním konzultantem trvala vždy velice krátkou dobu, obvykle 5-10 min, během kterých navrhovatelé pouze podepsali formuláře podle tvrzení finančního konzultanta nezbytné k poskytnutí úvěru; peněžní prostředky z podepsaných smluv měla Instituce navrhovatelům poskytnout vždy v krátké době do 48 hodin od uzavření smluv. Ve všech porovnávaných případech pak navrhovatelé zaslali Instituci žádost o vrácení poskytnutých peněžních prostředků z důvodu, že jim finanční konzultant poskytl nepravdivé informace, na základě kterých se domnívali, že uzavírají smlouvu o úvěru.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti proto finanční arbitr setrvává na svém závěru (vyjádřeném v napadeném nálezu), že schůzku mezi Navrhovatelem a Institucí vedla Instituce, resp. Finanční konzultant tak, že u Navrhovatele vyvolal přesvědčení, že uzavření Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy, stejně jako uhrazení částky 6.500,- Kč, jsou nezbytné předpoklady, které musí být splněny, aby Instituce Navrhovateli poskytla plnění v podobě spotřebitelského úvěru. Názoru finančního arbitra svědčí rovněž vyjádření Finančního konzultanta ze dne 4. 6. 2013, evid. č. 4780/2013, který v bodě 2) tohoto vyjádření uvedl, že Navrhovatel projevil zájem o poskytnutí úvěru již v telefonickém rozhovoru, prostřednictvím kterého byla uzavřena Smlouva o konzultaci.

Finanční arbitr proto opakovaně konstatuje, že předmět sporu, uzavřené závazkové vztahy i postup Instituce a finančních konzultantů jsou ve všech porovnávaných případech shodné. Finanční arbitr považuje vyjádření Finančního konzultanta za účelové a poukazuje na skutečnost, že formulace slov volených Finančním konzultantem v odpovědích na stěžejní otázky finančního arbitra jsou naprosto identické s vyjádřením jiného finančního konzultanta v řízení reg. č. 166/SU/2012. Finanční konzultant přitom sám uvádí, že si přesnou podobu schůzky nevybavuje, ovšem identickými odpověďmi jako jiný finanční konzultant v řízení reg. č. 166/SU/2012 současně sděluje detaily jednání. Finanční arbitr tak má důvodné pochybnosti o individualitě a významu poskytnutých informací.

Námitku Instituce, že klienti mohou uzavřít pouze klientskou smlouvu a také tak činí, považuje finanční arbitr s ohledem na projednávaný spor mezi Navrhovatelem a Institucí, kteří uzavřeli obě smlouvy, tedy konzultační i klientskou, za bezvýznamnou.

Instituce dále opakovaně namítá nepřislušnost finančního arbitra k rozhodnutí sporu s tím, že Smlouva o konzultaci není službou při nabízení, poskytování nebo zprostředkování

spotřebitelského úvěru a plnění ze smlouvy o konzultaci není hodnocením bonity klienta ve smyslu § 9 zákona o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr v řízení o návrhu zjistil, že Navrhovatel na základě Smlouvy o konzultaci zaplatil Instituci úplatu ve výši 6.500,- Kč, sdělil Finančnímu konzultantovi osobní údaje, údaje o svých příjmech a závazcích, výši požadovaného úvěru, číslo bankovního účtu, na který mají být peněžní prostředky poukázány a souhlasil se zpracováním těchto údajů Institucí. Navrhovatel současně obdržel informace přímo či nepřímo související s postavením spotřebitele, spotřebitelskými úvěry a hospodařením s finančními prostředky, a dále informace, na základě kterých se měl rozhodnout, zda úvěr skutečně potřebuje. Na základě Klientské smlouvy se pak Navrhovatel zavázal poskytnout Instituci veškeré potřebné dokumenty, které jsou nezbytné pro získání úvěru, a přijal povinné předmluvní informace podle § 5 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a současně i informace o Instituci jako zprostředkovateli a věřiteli ze spotřebitelského úvěru.

Instituce oproti tomu získala na základě Smlouvy o konzultaci informace o Navrhovateli a požadované výši úvěru, tedy obvyklé informace, které jsou zapotřebí, aby zprostředkovatel nebo poskytovatel úvěru mohl objektivně zhodnotit úvěruschopnost dlužníka, a na základě Klientské smlouvy měla právo si od Navrhovatele vyžádat další dokumenty související se zprostředkováním nebo poskytováním úvěru. Instituce se současně podle odst. 3 Klientské smlouvy zavázala zvážit, zda úvěr Navrhovateli poskytne či nikoliv.

Navrhovatel a Instituce, zejména v souvislosti s plněním ze Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy, jednali tak, že jednotlivé úkony samostatně i společně odpovídají obvyklému jednání spotřebitele a věřitele nebo zprostředkovatele při nabízení a poskytování úvěru, tedy jednání předvídanému ustanoveními § 5 odst. 1 a 5 a ustanovením § 9 zákona o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr proto nemůže než setrvat na svém právním názoru, že mezi Smlouvou o konzultaci a Klientskou smlouvou je nejen souvislost časová a místní (což Instituce sama tvrdí ve svém vyjádření ze dne 30. 12. 2013, evid. č. FA/143/2014), ale především obsahová, a to s ohledem na výše uvedená práva a povinnosti smluvních stran ze smluv vyplývající.

Obsahové provázanosti Smlouvy o úvěru a Klientské smlouvy, resp. skutečnosti, že Instituce využívá informace získané z Osobního dotazníku ze Smlouvy o konzultaci, kromě zjištění uvedených v nálezu, nasvědčuje dále i odstavec 12. Klientské smlouvy, podle kterého Navrhovatel dává souhlas Instituci „*ke zpracování jeho osobních údajů získaných i z Osobního dotazníku za účelem poskytnutí půjčky správcem, získání údajů o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce...*“. Skutečnosti o využití těchto informací dále svědčí i ujednání v Osobním dotazníku, na základě kterého Navrhovatel, označený jako žadatel, prohlašuje, že údaje uvedené v Osobním dotazníku jsou pravdivé a správně vyplněné a současně Instituci dává souhlas s jejich zpracováním. Navrhovatel v Osobním dotazníku vyplňuje údaj o požadované výši úvěru nebo půjčky a číslu a majiteli bankovního účtu, na který mají být peněžní prostředky poukázány.

S ohledem na tyto skutečnosti tak nemůže finanční arbitr souhlasit s tvrzením Instituce, že informace získané z Osobního dotazníku jako dokladu svědčícího o plnění ze Smlouvy o konzultaci neslouží Instituci k získání informací pro účely poskytnutí spotřebitelského úvěru, a to nejen z důvodu, že Klientská smlouva na jeho obsah výslovně odkazuje, ale dále i z obsahu a prohlášení Navrhovatele v Osobním dotazníku.

Nelze souhlasit ani s tvrzením Instituce, že Osobní dotazník slouží výlučně pro zhodnocení finanční situace Navrhovatele, když Navrhovatel tento osobní dotazník na rozdíl od Instituce neobdržel. Současně pokud by měl Osobní dotazník s ohledem na údaje v něm vyplněné sloužit výhradně pro

potřeby Navrhovatele (i když se jedná o informace, které Navrhovatel zná a je schopen je do osobního dotazníku sám doplnit bez přičinění finančního konzultanta), je bez významu, aby Navrhovatel podepisoval prohlášení o pravdivosti informací v dotazníku uvedených, vyplňoval údaj o požadované výši úvěru nebo o číslu bankovního účtu.

Instituce současně nebyla schopná (ochotná) ani po výzvě finančního arbitra vysvětlit a doložit, z jakého důvodu Navrhovatel v Osobním dotazníku podepisuje prohlášení o pravdivosti údajů uvedených v Osobním dotazníku ani z jakého důvodu obdrží tento vyplněný Osobní dotazník pouze Instituce a nikoli Navrhovatel.

Vzhledem k obsahu Osobního dotazníku (tedy především zjištění informací o příjmech a výdajích Navrhovatele, výši požadovaného úvěru, čísla bankovního účtu pro poukázání finančních prostředků a skutečnosti, že Navrhovatel závěrem podepisuje prohlášení o pravdivosti uvedených informací) a současně okolnosti, že Osobní dotazník obdržela výlučně Instituce nikoli Navrhovatel, je finanční arbitr toho názoru, že tyto informace slouží pro potřeby Instituce, resp. pro posouzení úvěruschopnosti Navrhovatele ve smyslu § 9 zákona o spotřebitelském úvěru, nikoli Navrhovateli za účelem zhodnocení jeho finanční situace, neboť Navrhovatel do Osobního dotazníku, který ani neobdrží, doplňuje informace, které jsou mu známé a k jejichž doplnění by nepotřeboval asistenci finančního konzultanta.

Finanční arbitr proto uzavírá, že smluvní ujednání a přílohy smlouvy o konzultaci a klientské smlouvy a z nich vyplývající nesrozumitelná vzájemná práva a povinnosti, jsou pro průměrného spotřebitele natolik obtížně rozeznatelná, že podle názoru finančního arbitra pro něho tvoří jeden celek, který spotřebitel, tedy i Navrhovatel vnímá jako prostředek k získání finančních prostředků od Instituce. A tak tomu bylo i v případě Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy uzavřené Navrhovatelem.

Finanční arbitr tedy námitku své nepřislušnosti odmítá, neboť ze shromážděných podkladů a provedeného dokazování, zejména pak ze Smlouvy o konzultaci, Klientské smlouvy a z chování Instituce jakož i Navrhovatele vyplynulo, že se jedná o jeden smluvní vztah, jehož cílem bylo získání, resp. poskytnutí finančních prostředků mezi podnikatelem a spotřebitelem.

Závěru finančního arbitra ohledně vzájemné souvislosti smlouvy o konzultaci a klientské smlouvy současně svědčí i vyjádření finančního konzultanta v řízení registrační číslo 137/SU/2012, který obecně k postupu při uzavírání smlouvy o konzultaci a klientské smlouvy uvedl, že „[s]mlouva o konzultaci a klientská smlouva byly uzavřeny v souvislosti s žádostí o poskytnutí úvěru, bez těchto dokladů a bez zaplaceného poplatku a konzultační činnosti nelze žádost o úvěr vyřídit“, dále uvedl, že „[n]ebylo možno uzavřít samostatně klientskou smlouvu, je to pouze jedna samostatná součást celkové žádosti“. Finanční konzultant současně ve svém vyjádření vysvětluje, že „[č]ástka ve výši 6.500,- Kč byla stanovena společností MSC a. s. a byla pevně dána podle typu smlouvy a podle požadované výše úvěru“. Finanční konzultant rovněž konstatoval, že součástí žádosti o poskytnutí úvěru je „klientská smlouva a smlouva o konzultaci, bez těchto vyplněných a podepsaných smluv, splněné informační povinnost (konzultační) a zaplaceného poplatku nelze žádat u výše uvedené společnosti (rozuměj „Instituce“) o úvěr.“

Finanční arbitr tedy opakovaně dospěl k závěru, že Instituce vystupovala v posuzovaném smluvním vztahu v pozici věřitele při nabízení spotřebitelského úvěru, a proto konstatuje, že spor mezi Institucí a Navrhovatelem je sporem mezi věřitelem jako poskytovatelem spotřebitelského úvěru a spotřebitelem, který je podle § 1 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi příslušný rozhodovat.

Námítku Instituce, že nesrozumitelnost uzavřených smluv, resp., skutečnost, že Instituce zahrnuje spotřebitele množstvím nepochopitelných vět, je dána požadavky zákona, nikoliv z vůle Instituce, a Instituce tak nemůže být sankcionována za to, že dodržuje zákony České republiky, finanční arbitr nesdílí. Struktura právními předpisy požadovaných informací je podle názoru finančního arbitra dána logikou sledující cíl, kterým je řádné a přiměřené informování spotřebitelů tak, aby mohli učinit rozumná a správná rozhodnutí při zachování efektivního fungování trhu.

Právní úprava obsažená v § 51a a násl. občanského zákoníku, slouží k ochraně spotřebitele, který uzavírá závazkové vztahy s podnikatelem, jako profesionálem.

Nesrozumitelnost Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy tak, jak finanční arbitr uvedl v nálezu, vychází z formulace práv a povinností ze smluv vyplývajících, které jsou vzájemně provázány a dále ze způsobu, jakým byly oba závazkové vztahy uzavřeny a jakým bylo ze smluv plněno, tedy v blízké časové souvislosti, kdy Navrhovatel mělo být plněno bezprostředně poté, co mu Instituce předložila zákonem stanovené informace a Navrhovatel měl jen minimální možnost se s nimi seznámit a zhodnotit důsledky, které pro něj ze smluv vyplývají.

Finanční arbitr opakovaně podotýká, že Smlouva o konzultaci byla uzavřena prostřednictvím prostředků komunikace na dálku. S ohledem na způsob uzavření a znění Smlouvy o konzultaci Instituce neposkytla Navrhovatel v dostatečném předstihu povinné informace podle § 53 odst. 4 a odst. 6 občanského zákoníku a nebyla a ani nemohla být dána Navrhovatel lhůta 14 dnů pro odstoupení od smlouvy, neboť byly naplněny podmínky podle § 53 odst. 7 poslední věta, resp. byly Navrhovatel poskytnuty povinné informace v týž den, kdy byla smlouva uzavřena a v týž okamžik, kdy bylo ze smlouvy plněno. Faktickým důsledkem pak bylo, že Navrhovatel neměl možnost se dostatečně seznámit s podmínkami uzavírané smlouvy, resp. zvážit, zda za těchto podmínek chce smlouvu skutečně uzavřít a zároveň po uzavření již nemohl ve smyslu § 58 odst. 8 písm. a) téhož zákona v zákonné lhůtě odstoupit.

K argumentaci Instituce, že plnění ze Smlouvy o konzultaci není službou spojenou s nabízením nebo zprostředkováním spotřebitelského úvěru, neboť odměna ze Smlouvy o konzultaci podléhá plátcovství daně z přidané hodnoty finanční arbitr poznamenává, že toto tvrzení je pro posouzení věci rovněž bez významu.

Samotná skutečnost, že Instituce je plátce daně z přidané hodnoty z odměny ze Smlouvy o konzultaci není způsobitelná prokázat, že není mezi Smlouvou o konzultaci a Klientskou smlouvou časová, místní a obsahová souvislost, resp. neprokazuje, že by Instituce okolnostmi a způsobem uzavření a plnění z těchto smluv nevedla Navrhovatele v omyl, ve kterém by se domníval, že je uzavření obou závazkových vztahů spolu s úhradou úplaty nezbytné pro získání úvěru.

Vzhledem k tomu, že námítky Instituce směřují pouze co do příslušnosti finančního arbitra a nikoliv co do právního posouzení neplatnosti Smlouvy o konzultaci, finanční arbitr pouze pro úplnost s ohledem na výše uvedené, stručně opakuje svůj právní názor o neplatnosti Smlouvy o konzultaci ve smyslu § 49a občanského zákoníku.

Navrhovatel se dopisem adresovaným Instituci ze dne 7. 12. 2012 dovolal vůči Instituci relativní neplatnosti právního úkonu podle § 40a občanského zákoníku. Ze strany Navrhovatele se jednalo o omyl podstatný, neboť Navrhovatel se na základě postupu Finančního konzultanta, resp. Instituce důvodně domníval, že podepsání veškerých dokumentů a uhrazení úplaty bude mít za následek poskytnutí úvěru a Instituce tento omyl Navrhovatele svým jednáním vyvolala, a současně se jednalo o omyl omluvitelný, neboť s ohledem na okolnosti uzavření a plnění ze Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy, nebyl dán Navrhovatel čas potřebný k tomu, aby mohl při

uzavírání smluv postupovat s přiměřenou péčí. Navrhovatel se proto i s ohledem na těsnou časovou souslednost, neměl možnost svému omylu vyhnout (srovnání viz rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 12. 2002, sp. zn. 30 Cdo 1251/2002, ve kterém Nejvyšší soud judikoval, za jakých podmínek se jedná o omylu podstatný a omyl omluvitelný).

Plnění, které Navrhovatel Instituci na základě Smlouvy o konzultaci poskytl – finanční prostředky ve výši 6.500,- Kč, je tedy plněním z neplatného právního úkonu ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku a Instituce je povinna podle § 457 téhož zákona toto plnění Navrhovateli vydat.

Jednání Instituce, při kterém Navrhovatele uvedla v omyl, považuje finanční arbitr současně za klamavou obchodní praktiku ve smyslu § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), podle kterého je obchodní praktika klamavá „*je-li důležitý údaj sám o sobě pravdivý, ale může uvést spotřebitele v omyl vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl užit*“ a podle písm. d) „*vede-li způsob prezentace výrobku či služby, včetně srovnávací reklamy, nebo jejich uvádění na trh k záměně s jinými výrobky nebo službami...*“.

Instituce tak podle názoru finančního arbitra postupovala ve smyslu § 4 odst. 1 téhož zákona v rozporu s požadavkem odborné péče a Navrhovatel v důsledku jednání Instituce učinil obchodní rozhodnutí v podobě uzavření předmětných smluv a uhrazení úplaty, které by jinak neučinil. Jednání Instituce je současně porušením informační povinnosti ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele, podle kterého je prodávající „*povinen řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodávaných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb...*“.

Finanční arbitr si je vědom, že zákon o ochraně spotřebitele je právním předpisem veřejnoprávní povahy bez přímých dopadů do sféry soukromoprávních vztahů. Současně ovšem i ve světle výše uvedeného rozhodnutí doplňuje, že podstatou a hlavním smyslem tohoto právního předpisu je ochrana spotřebitele, když upravuje jednání podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli, a tudíž v tomto případě je rovněž na místě právní kvalifikace Smlouvy o konzultaci jako neplatné pro rozpor se zákonem ve smyslu § 39 občanského zákoníku, neboť Instituce se dopustila klamavé obchodní praktiky ve smyslu § 5 odst. 1 písm. b) a písm. d) zákona o ochraně spotřebitele a současně porušila informační povinnost ve smyslu § 9 odst. 1 téhož zákona.

Shodně se k této problematice vyjádřil i Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 314/2003, když dovodil, že porušení veřejnoprávního předpisu (živnostenského zákona) nemůže samo o sobě bez dalšího způsobit neplatnost smlouvy podle soukromoprávního předpisu, ovšem současně uvedl, že „*[p]odle § 39 ObčZ je neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přiči dobrým mravům. Neplatnost právního úkonu podle § 39 ObčZ je absolutní neplatností. Zásadní otázkou, která se váže k ustanovení § 39 ObčZ, je, zda je toto ustanovení třeba považovat za sankci na každý rozpor nebo nesoulad právního úkonu se zákonem, zákonným zákazem nebo příkazem, a to zejména v případech, kdy zvláštní předpis nemá výslovné ustanovení o následku rozporu daného úkonu se zákonem, tedy není výslovně stanovena sankce neplatnosti. Tato otázka[a] vystupuje do popředí zejména v situaci, kdy došlo k uzavření smlouvy, při níž pouze jedna strana porušila zákon, jednala v rozporu se zákonem. Je nutno posoudit intenzitu rozporu se zákonem a přiměřenosti sankce. S ohledem na smysl a účel zákona je třeba posoudit, zda postačí uplatnění zákonem předvídaných veřejnoprávních sankcí (správní tresty – pokuty, odnětí oprávnění), nebo zda smysl a účel zákona žádá, aby předmětná smlouva byla považována za neplatnou. To záleží na zvážení dalších okolností, jako je veřejný zájem – zejména v tom smyslu, k čí ochraně je určeno předmětné zákonné ustanovení, dikce, smysl a účel zákona, a především následky pro druhou stranu, pod kterými je nutno vidět zejména ochranu*

dobré víry této strany a ochranu nabytých práv této strany. Lze učinit závěr, že v případě, kdy zákonný zákaz směřuje pouze vůči jedné ze stran smlouvy, je třeba považovat smlouvu za neplatnou pouze výjimečně, pokud by to bylo neslučitelné se smyslem a účelem daného zákonného zákazu“.

8. K výroku rozhodnutí

Na základě všech shora uvedených skutečností finanční arbitr konstatuje, že ani v řízení o námitkách neshledal, na základě námitek vznesených Institucí a jejich posouzení, že by finanční arbitr nebyl příslušný k řešení sporu ze Smlouvy o konzultaci nebo, že by Smlouva o konzultaci byla mezi stranami sporu sjednána platně, a proto rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*v případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabyvá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra*).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

V Praze dne 5. 8. 2014

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr